

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön
tilinpäätöskannanotot
hallinnonalan virastojen ja
laitosten sekä televisio- ja
radiatorahaston vuoden 2010
tilinpäätöksistä

Kesäkuu 2011

SISÄLTÖ

LIIKENNEVIRASTO	5
LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTO	12
VIESTINTÄVIRASTO	16
VALTION TELEVISIO- JA RADIORAHASTO	20
ILMATIETEEN LAITOS	25

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTOT

Sisältö

Tähän yhteenvetoon on koottu liikenne- ja viestintäministeriön antamat talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momentin mukaiset tilinpäätöskannanotot hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä televisio- ja radiorahaston vuoden 2010 tilinpäätöksistä.

Tilinpäätöskannanotossaan ministeriön on lausuttava:

- 1) arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta;
- 2) ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista;
- 3) mihin toimenpiteisiin virastoissa tai laitoksissa sekä rahastossa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi;
- 4) mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Jakelu

Hallinnonalan virastot ja laitokset sekä televisio- ja radiorahasto
Hallinnonalan virastojen ja laitosten talousjohto

Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarain controller -toiminto
Valtiokonttori

Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenneministeri
Viestintäministeri
Erityisavustajat
Kansliapäällikkö
Liikenne- ja viestintähallinnon controller
Osastot ja yksiköt
Virastojen ja laitosten ohjauksesta vastaavat

Liikennevirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2010 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Liikenneviraston vuoden 2010 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmässä 9.6.2011.

Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Liikennevirasto saavutti pääosin vuoden 2010 tavoitteensa. Vuosi 2010 oli Liikenneviraston toiminnan ensimmäinen ja siten erittäin vaativa. Toiminnan kehittäminen virastouudistuksen tavoitteiden mukaisesti vei suuresti Liikenneviraston johdon ja henkilöstön aikaa ja voimavaroja. Myös aluehallinnon uudistuksen yhtäaikainen toteuttaminen vaati uuden opettelua ja uusia toimintatapoja. Organisaatioiden muutokset eivät näkyneet viraston ja ELY-keskusten tarjoamassa liikenteen palvelutasossa ainakaan heikentävästi. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittääkin sekä Liikennevirastoa että ELY-keskusten liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueita hyvästä työstä ensimmäisenä toimintavuotenaan.

Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virastot eivät saavuttaneet tai saavuttivat erityisen hyvin.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää erityistä huomiota siihen, että Liikennevirasto ei saavuttanut junaliikenteen täsmällisyystavoitetta. Liikennevirasto on analysoinut, miksi tavoitetta ei saavutettu; ankara talvi oli luonnollisesti yksi pääsyyistä. Liikennevirasto on myös ryhtynyt toimiin muun muassa yhteistyössä junaliikenteestä vastaavan operaattorin kanssa. Ministeriö toteaaakin, että junaliikenteen täsmällisyyden parantaminen vaatii välittömiä toimia, joihin on jo osin ryhdytty, sekä pitkän aikavälin investointeja, joista päätetään erikseen. Lisäksi ministeriö huomauttaa, että täsmällisyys liittyy vahvasti myös junaliikenteen turvallisuuteen, johon tullaan jatkossa kiinnittämään huomiota.

Ruuhkautuvien pääteiden kilometrimäärä kasvoi 20 km, kun tavoite oli, että ruuhkautuvuus pysyy edellisvuosien tasolla (200 km). Syynä oli liikenteen kääntyminen lyhyen tasaantumisen jälkeen jälleen kasvuun.

25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pituus ei kasvanut tavoitteiden mukaisesti 790 km:iin, vaan se oli 547 km (vuonna 2009 392 km). Syynä oli joulukuussa tapahtunut kalliosortuma välillä Orivesi-Jämsä, jolla osuudella ratatyöt muutoin saatiin aikataulun mukaisesti valmiiksi.

Jäänmurron palvelutason osalta tavoitteet on asetettu neljän vuoden keskiarvona, ja siten arvioituna Liikennevirasto saavutti tavoitteensa huolimatta siitä, että odotusajat pitenivät merkittävästi edellisvuosista ja keskimääräinen odotusaika oli 5 tuntia. Kovaa talvea kuvaa jäänmurtajien toimintapäivien lukumäärä oli 929, mikä aiheutti myös lisäkustannuksia lähes 10 milj. euroa.

Liikennevirasto ylitti selvästi perusväylänpidon toimin tehtävän henkilövahinko-onnettomuusvähenemä-tavoitteensa (tavoite 28 heva-vähennemää, tulos 41).

Tuottavuuden lopulliset toteutumaluvut julkaisee Tilastokeskus kesäkuun 2011 aikana. Tilinpäätöksessä esitetyt tuottavuusluvut ovat alustavia. Liikenneviraston tavoitteena oli saavuttaa 0,7 % työn tuottavuuden kehittyminen vuonna 2010 verrattuna edelliseen vuoteen ja kokonaistuottavuuden osalta vastaava tavoite oli 1,6 %. Liikenneviraston alustavan laskelman mukaan työn tuottavuus olisi kasvanut 2,0 % eli tavoite saavutettiin. Kokonaistuottavuuden osalta tavoitteesta jäätii alustavan tuloksen ollessa 1,2 %.

Liikennevirastolle asetetut toiminnan taloudellisuuden tavoitteet voidaan katsoa saavutetuiksi pääosin, radanpidon kustannukset nousivat korkeammiksi kuin asetettu tavoite.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus jäi alle tavoitteen. Tavoitteena oli 83 % kustannusvastaavuus ja toteutuma oli 70,2 %. Liikenneviraston maksuasetuksen valmistelussa on kiinnitettävä huomiota julkisoikeudellisten suoritteiden hintoihin. Liiketaloudellisten suoritteiden osalta tavoite saavutettiin ja ylitetiin melko reilusti. Tavoitteena oli 91 % kustannusvastaavuus ja toteutuma oli 113,3 %. Liiketaloudellisten suoritteiden osalta laskelmassa ei tulisi enää huomioida elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksille siirtyneitä suoritteita. Liikennevirasto oli tilinpäätöksessään raportoinut selkeästi maksullisen toiminnan tuloksesta ja kannattavuudesta. Positiivista oli, että tilinpäätökseen oli sisällytetty myös radanpidon (ratamaksu, ratavero ja investointivero) kustannusvastaavuus. Rannikon kauppamerenkululta perittävän väylämaksun suuruutta tullaan tarkastelemaan osana vuoden 2012 talousarvioehdotusta.

Liikennevirastolla oli vuonna 2010 käytettävissään pääluokassa 31 määrärahoja yhteensä noin 1,6 miljardia euroa. Määrärahoja käytettiin yhteensä noin 1,47 miljardia euroa, joka on noin 92 % käytettävissä olevista määrärahoista. Tilinpäätöksen liitteissä havaittiin virheitä (talousarvion toteutumalaskelma). Tilinpäätöksen liitteiden laadinta on Palkeiden tehtäviä, mutta Liikenneviraston tulee huolehtia riittävästä tarkistuksesta, jotta virheet saadaan karsittua.

Taseen loppusumma nousi 154 milj. euroa edellisestä vuodesta. Taseeseen aktivoitiin muun muassa E18 Muurla-Lohja välinen moottoritieosuus ja Haminan meriväylä.

Liikennevirastolla oli toimintansa ensimmäisenä vuonna useita toiminnan kehittämisen linjauksia, joista Liikennevirasto raportoi erikseen puolivuotisraportoinnin yhteydessä ja jotka on muutoin sovittu käytäväksi läpi Liikenneviraston ohjauksen yhteistyöryhmissä.

Varsinaiset toiminnan kehittämisen tavoitteet koskivat valtion tuottavuusohjelman mukaisten tuottavuustavoitteiden ja alueellistamisen toteuttamista sovitussa aikataulussa, ilmastonmuutoksen hillintään liittyvien toimien tukemiseen sekä älyliikenteen strategian toteuttamiseen.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman mukaan Liikenneviraston tuli vuoden 2010 loppuun mennessä vähentää henkilötyövuosiaan yhteensä 468 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien vähentäminen on toteutunut pääpiirteissään suunnitellusti.

Liikennevirasto teki vuonna 2010 päätökset alueellistamisen periaatteista, Lappeenrantaan sijoitettavista työpaikoista, toimitilaratkaisuista sekä alueellistamisen toimeenpanosuunnitelmasta. Viraston arvion mukaan vuoden 2013 tavoite 40 htv:n alueellistamisesta täyttyy hyvin, mutta vuoden 2015 tavoite 130 henkilötyövuotta on erittäin vaikeasti toteutettavissa. Liikennevirasto raportoi alueellistamisen tilanteesta seuraavan kerran elokuussa 2011.

Tuottavuusohjelman ja toimintojen alueellistaminen samanaikaisesti asettavat haasteen viraston johtamiselle. Liikenneviraston tulee kuitenkin edelleen mitoittaa toimintansa siten, että sille asetetut tuottavuustavoitteet saavutetaan vuoteen 2015 mennessä. Liikenneviraston tulee myös hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen pitää kiinni alueellistamisen tavoitteista ja arvioida tarvittaessa uudelleen toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi.

Ilmastonmuutokseen liittyviä toimia Liikennevirasto on toteuttanut sovitun mukaisesti. Ministeriö pitää erityisen hyvänä, että liikenteen ohjauksen järjestelyt ovat lähteneet systemaattisesti käyntiin ja että pyöräilyn ja kävelyn asema liikennejärjestelmätyössä on viraston arvion mukaan kohentunut.

Älyliikenteen strategiaa Liikennevirasto on alkanut toteuttaa strategian mukaisesti.

Liikennevirasto on ollut kiitettävän aktiivisesti mukana liikennerevoluutio-hankkeessa sekä ajatuskarttaa tekevässä työryhmässä että viemällä läpi pilotteja.

Liikennevirasto ei saavuttanut työtyytyväisyyttä koskenutta tavoitettaan. Tavoitteena oli 3,4 asteikolla 1-5, ja tulos oli 3,2. Vuoden 2009 toteutuma Liikennevirastoa edeltävien virastojen tulokista laskettuna oli 3,6, ja vuonna 2008 vastaava tulos 3,4. Työtyytyväisyyden lasku on ymmärrettävää Liikenneviraston toiminnan kaltaisessa haasteellisessa tilanteessa. Liikennevirastolla on

edessään edelleen erittäin vaativia vuosia muun muassa toiminnan suuntaamisessa uudentyyppisen ajattelun kehittämisessä ja käyttöönotossa liikennerevoluution mukaisesti. Tämän vuoksi ministeriö kehottaa Liikennevirastoa kiinnittämään erityistä huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Liikenneviraston tuloksellisuuden raportointi on ollut olennaisilta osin asianmukaista ja riittävää. Viraston tilinpäätös on selkeä ja tavoitteet on raportoitu ja analysoitu hyvin. Myös Valtiotalouden tarkastusviraston Liikenneviraston tilintarkastuskertomuksessa todetaan, että Liikenneviraston " toimintakertomuksessa on raportoitu palvelukyvyistä sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laadusta riittävästi. Palvelukyvyille asetetut tavoitteet ovat monipuolisia."

Liikenneviraston sisäisen valvonnan tilaa on vuonna 2010 arvioitu CO-SO ERM –viitekehikseen perustuvaa valtiovarain controller –toiminnon arviointikehikkoa hyödyntäen. Lausumassa todetaan, ettei sisäisen valvonnan järjestämisessä ole kaikilta osin saavutettu tasoa, joka viraston toiminnan laajuuden ja monipuolisuuden huomioon ottaen tarkoitettulla tavalla varmistaisi sisäiselle valvonnalle asetetut tavoitteet. Kehittämiskohteet Liikennevirasto on ministeriön arvion mukaan nimennyt osuvasti. Liikenneviraston sisäinen valvonta saavuttanee nimettyjen kehittämiskohteiden täytäntöönpanon jälkeen asianmukaisuuden ja riittävyuden tavoitteet.

Tulostavoitteiden kehittämistyötä tulee edelleen jatkaa yhteistyössä ministeriön kanssa.

Valtionalouden tarkastusvirasto on Liikenneviraston tilintarkastuksessa kiinnittänyt huomiota budjetointimenettelyihin (valtuudet, kulutusmenot, investointimenot), valtuusseurannan oikeellisuuteen (Muurla-Lohja, Kehärata, Lahti-Luumäki, Haminan meriväylä), talousarviomäärärahojen kirjausmenettelyihin, maksullisen toiminnan tuloksen ja kannattavuuden esittämiseen, ratamateriaalien kirjauskäytäntöihin, ohjeiden ja määräysten päivittämistarpeeseen, kirjauskäytäntöihin (eri väylämuodot, ELY-keskukset, edelleen laskutettavat menot), kirjanpitoaineiston dokumentointiin, sisäisen valvonnan aukottomuuteen (luottokortti), hankintakäytäntöihin sekä tietojen toimittamispyyntöjen vastaamisiin. Lisäksi Liikenneviraston tilintarkastukseen sisältyy ilmoitusvelvollisuus Valtionalouden tarkastusvirastolle, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt valtuusseurannan sisäisen valvonnan, eräiden ratamateriaalien kirjauskäytäntöjen ja sitä koskevien säännösten noudattamiseen liittyvien puutteiden johdosta.

Kulutus- ja investointimenojen budjetointimenettelyiden sekä uusittavien valtuuksien osalta ministeriö toteaa budjetointimenettelyitä selkiytetyn vuoden 2010 neljännessä lisätalousarviossa ja sittemmin vuoden 2011 talousarviossa. Budjetointimenettelyiden selkeyttäminen valmisteltiin yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa vastaamaan talousarviosta annettua asetusta (5 §) ja

23.3.2011 voimaantullutta valtiovarainministeriön määräystä toiminta- ja taloussuunnittelusta sekä kehys- ja talousarvioehdotusten laadinnasta. Edelleen toimintamenomomentin ja perusväylänpidon momentin rajanvetoa selkeytetään vuoden 2012 talousarviossa. Valtuuksien uusimismenettelyn osalta ministeriö on yhteydessä valtiovarainhallinnon johtoon, jotta voitaisiin luoda kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu. Ratamateriaalin budjetointikäytännön ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollistetaan perusväylänpidon momentin käyttö väliaikaisesti ennen kehittämissankkeille kirjaamista.

Ministeriö kehottaa Liikennevirastoa varmistamaan valtuusseurannan järjestämisen yhdenmukaisuus eri liikennemuotojen kesken Sampo-järjestelmässä sekä edelleen tehostamaan väylien kehittämishankkeiden valtuusseurantaa. Samalla virastoa kehoitetaan huolehtimaan valtuusseurannan kattavuudesta, aukottomuudesta, hankesitoumusasteesta ja sitoumusten oikeellisuudesta sekä tarvittavasta ohjeistuksesta.

Kirjauskäytäntöjen yhtenäistämisen eri liikennemuotojen kesken tulee varmistaa. Samoin tulee huolehtia yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskukset) sekä Palkeiden kanssa ELY-keskuksissa tehtävissä tienpidon kirjauskäytännöistä ja tarkoituksenmukaisista kontroleista sekä edelleen ELY-keskusten kanssa keskuksissa tehtävistä kirjauskäytännöistä yhdenmukaisesti maanhankintojen ja niihin liittyvän korvaustoiminnan osalta tarvittaessa yhteistyössä ministeriön kanssa.

Ministeriö kehottaa Liikennevirastoa huolehtimaan viraston ohjeiden ja määräysten ajantasaisuudesta ja siitä että näissä otetaan huomioon myös riittävällä tarkkuudella mm. ELY-keskuksissa suoritettavat tienpidot toimet. Myös sisäisen valvonnan aukottomuuden voidaan katsoa tehostuvan ajantasaistettujen ohjeiden ja määräysten myötä. Edelleen kirjanpidon aukottomuudesta, dokumentoinnista ja arkistoinnista tulee huolehtia. Lisäksi ministeriö kehottaa virastoa tehostamaan yhteistyötä eri osapuolten kesken.

Liikenneviraston tulee toimittaa ministeriölle tiedoksi Valtiontalouden tarkastusvirastolle laatimansa ilmoitus, mihin toimenpiteisiin virasto on ryhtynyt/aikoo ryhtyä ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Valmistelutilanne käydään läpi syksyn 2011 aikana.

Toimenpiteet, joihin Liikenneviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenneviraston on huomioitava edellä mainitut Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuksessa esiin nostetut puutteet ja suositukset.

Liikennevirasto on ollut kiitettävän aktiivisesti mukana liikennerevoluutio-hankkeessa sekä ajatuskarttaa tekevässä työryhmässä että viemällä läpi pilotteja. Viraston tulee yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön ja muiden toimijoiden kanssa kehittää muun muassa suunnittelua ja hankintamenettelyjä, jotta liikennerevoluution mukaisesti uudet menettelytavat ongelmien ratkaisuisissa, ideakonseptien mahdollistamisessa ja palvelutasojen hankinnoissa on mahdollista ottaa vähitellen käyttöön.

Liikenne- ja viestintäministeriö on mukana valtiokonsernin tulosohjauksen kehittämishankkeessa, jossa tavoitteena on mm. nykyistä strategisempi, kevyempi, poikkihallinnollisempi ja yhtenäisempi tulosohjaus. Liikennevirasto on kutsuttu mukaan sen yhteydessä toimivaan verkostoon. Ministeriö edellyttää Liikenneviraston toimivan verkostossa aktiivisesti ja tuovan hankkeeseen omat kokemuksensa ja kehittämis ehdotuksensa. Ministeriö edellyttää Liikenneviraston samoin osallistuvan aktiivisesti jäljempänä mainittuun hallinnonalan tulosohjauksen kehittämishankkeeseen.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö on asettanut 12.5.2011 työryhmän hallinnonalan tulosohjauksen edelleen kehittämiseksi. Tavoitteena on toimiva hallinnonalan tulosohjausjärjestelmä, joka tukee strategisen ohjauksen tarpeita. Lisäksi tavoitteena on tukea hallinnonalan virastojen tulosjohtamista. Kehittämistyössä otetaan huomioon koko valtionhallintoa koskeva tulosohjauksen kehittämistyö toimenpiteet hallitustyöskentelyn tiiviimmästä kytkemisestä tulosohjaukseen.

Ministeriö tulee selkeyttämään ja vahvistamaan ministeriön roolia ja tehtäviä osana valtiokonsernia ja hallinnonalan strategisena ohjaajana. Samoin ministeriö tulee yhdessä virastojen kanssa selkeyttämään virastojen rooleja operatiivisina toimeenpanijoina sekä määrittelemään tarkemmin tehtäväalueet, joista virastot kantavat vastuun.

Edelleen tavoitteena on kehittää virastojen ja laitosten sekä ministeriön välistä kumppanuutta.

Ministeriö tukee liikennerevoluution tavoitteita edistämällä eri toimijoiden yhteistyötä ja pelisääntöjen uudistamista maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinotoiminnan muodostaman kokonaisuuden tehostamiseksi. Ministeriö edistää digitaalisen Suomen kehittämistä ja digitaalisen tiedon hyväksikäyttöä. Ministeriö myös ottaa päävastuun liikennerevoluution toisen aallon johtamisesta.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Minna Kivimäki
Osastopäällikkö

Tiedoksi

Liikenneministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennejärjestelmäyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, taloushallintopalvelut

Liikenteen turvallisuusvirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2010 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Liikenteen turvallisuusvirastolle (Trafi) vuoden 2010 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmässä 9.6.2011.

Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuosi oli viraston ensimmäinen toimintavuosi, joka oli monilta osin haastava ja henkilöstölle raskas. Liikenteen turvallisuusvirasto onnistui kuitenkin muutosprosessin aikana huolehtimaan siitä, että viraston ydintehtävien hoitaminen pystyttiin kaikkien liikennemuotojen osalta turvaamaan. Ministeriö pitää erityisen myönteisenä viraston hyvää tulosta keskeisten asiakas- ja sidosryhmien tyytyväisyyskyselyssä joulukuussa 2010 (toteuma 3,62).

Liikenteen turvallisuusvirasto saavutti pääosin vuoden 2010 tavoitteensa. Virastolle oli asetettu vuodelle 2010 yhteensä 29 tavoitetta, joista virasto saavutti 21. Yhtä tavoitetta ei voitu mitata.

Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virastot eivät saavuttaneet tai saavuttivat erityisen hyvin.

Liikenteen turvallisuusvirasto saavutti kaikki virastolle asetetut liikenneturvallisuuteen ja valvontatoimenpiteisiin liittyvät tavoitteet.

Tavoite, jonka mukaan katsastustoimipaikat, joissa ajoneuvojen hylkäysprosentit eivät perusteettomasti poikkea enemmän kuin -3 tai +7 prosenttiyksikköä maan keskiarvosta, jäi saavuttamatta tuloksen ollessa 80,13 % (tavoite: 83 %). Liikenteen turvallisuusviraston arvion mukaan tämä johtuu uusien katsastustoimipaikkojen suuresta määrästä ja tästä johtuneesta kiristyneestä kilpailusta ja siitä seuranneesta epätasaisesta laadusta. Poikkeamat tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyvissä tavoitteissa eivät olleet merkittäviä. Ministeriö kuitenkin toteaa, että viraston tulee osaltaan edistää toimenpiteitä, joilla tavoitetaso saavutetaan jatkossa.

Tuottavuuden lopulliset toteutumaluvut julkaisee Tilastokeskus kesäkuun 2011 aikana. Tilinpäätöksessä esitetyt tuottavuusluvut ovat alustavia. Trafín tavoitteena oli saavuttaa 1 % työn tuottavuuden kehittyminen vuonna 2010 verrattuna edelliseen vuoteen ja kokonaistuottavuuden osalta vastaava tavoite oli 2 %. Trafín alustavan laskelman mukaan työn tuottavuus olisi kasvanut 2,62 % eli tavoite saavutettiin. Kokonaistuottavuustavoitekin saavutettiin alustavan tuloksen ollessa 5,69 %.

Trafille asetetut toiminnan taloudellisuuden tavoitteet eivät toteutuneet. Toteutumattomista tavoitteista suurimmat poikkeamat koskivat projektien aikataulujen ja budjettien toteutumista. Tavoitteena oli, että seitsemän projektia kymmenestä toteutuu aikataulussaan ja budjetissään. Tulos oli pelkästään kaksi projektia kymmenestä. Viraston on kiinnitettävä jatkossakin erityistä huomiota projektien seurantaan ja ylläpitää jatkuva valmius tehdä nopealla aikataululla hankkeiden uudelleensuunnittelua ja muutoshallintaa jos toimintaympäristössä tapahtuvat yllättävät muutokset näin vaativat.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoite saavutettiin, toteutuman ollessa 99,5 % (neljän vuoden keskiarvon toteutuma). Tarkasteltaessa tavoitetta vuosikohtaisesti oli toteutuma 106 %. Myös liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden osalta tavoite saavutettiin. Tavoitteena oli 105 % kustannusvastaavuus neljä vuoden keskiarvolla. Toteutuma oli 113 % ja vuosikohtainen toteutuma 138 %.

Trafi saavutti virastolle asetetut valtionhallinnon tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstömäärätavoitteet. Tuottavuusohjelman mukaan Trafín tarkennettu henkilötyövuositavoite oli enintään 516, toteutuman ollessa 502,6 henkilötyövuotta.

Liikenteen turvallisuusvirasto käynnisti alueellistamistoimenpiteet sovituissa aikataulussa ylittämättä kuitenkaan henkilöstön määrälle asetettua enimmäismäärää. Alueellistettava henkilömäärä on 115 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä. Alueellistamistoimenpiteet toteutettiin hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen ja valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia tukikeinoja mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen. Ministeriö panee tyytyväisyydellä merkille viraston selviytyneen ansiokkaasti tässä haastavassa tehtävässä.

Tuottavuusohjelmaa sekä toimintojen alueellistamista virasto on toteuttanut etupainotteisesti. Lähivuosien uudet tehtävät aiheuttavat lisähaasteita tuottavuusohjelman ja alueellistamisen toteuttamiselle sekä viraston johtamiselle. Liikenteen turvallisuusviraston tulee kuitenkin edelleen mitoittaa toimintansa siten, että sille asetetut tuottavuustavoitteet saavutetaan vuoden 2012 loppuun mennessä.

Liikenteen turvallisuusvirasto ei saavuttanut sille asetettua henkilöstön työtyytyväisyystavoitetta kokonaisarvosanan ollessa 3,0 (tavoite: 3,2). Ottaen huomioon mittavat alueellistamistoimenpiteet ja ensimmäisen toimintavuoden erityishaasteet, on tulosta kuitenkin pidettävä melko hyvänä. Ministeriö kehottaa Liikenteen turvallisuusvirastoa kiinnittämään tulevana vuosina erityistä huomiota

miota henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen sekä osaamisen kehittämiseen, myös säädösvalmistelussa osalta.

Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Liikenteen turvallisuusviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Ministeriö edellytti 1.10.2010 puolivuotisraportissaan (LVM/2027/21 /2009) viraston kaikkien toimialojen osallistuvan viraston tuottavuusmittauksen kehittämiseen, siten että vuodelle 2011 saadaan kattava ja todenmukaisen kuvan antava mittaristo. Virasto on kertomuksessaan esittänyt toiminnan tuottavuuden tietoina tunnusluvut työn tuottavuuden ja kokonaistuottavuuden kehittymisestä. Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuosiyhteenvedossaan todennut ensimmäisenä toimintavuotena esitettyjä tuottavuustietojen olevan oikeita ja riittäviä. Tuottavuustietoja tulee jatkossa laskea niin, että tiedot kirjanpitoyksikön toiminnoissa ja kirjanpitoyksikköjen kesken ovat vertailukelpoisia. Liikenteen turvallisuusviraston tulee yhdessä ministeriön kanssa kehittää tuottavuuden tunnusluvun laskentaa, kiinnittäen huomiota yhtenäisten ja vertailukelpoisten, keskeisten toimintoja kuvaavien tuottavuuden tunnuslukujen laskentaan.

Liikenteen turvallisuusviraston sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumaa voidaan pitää luotettavana ja riittävänä. Viraston johto on vahvistanut riskienhallintadokumentit sekä sisäisen valvonnan arviointikehikon vastaamaan toteutettua organisatiomuutosta.

Toimenpiteet, joihin Liikenteen turvallisuusviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Tulostavoitteiden kehittämistyötä tulee edelleen jatkaa yhteistyössä ministeriön kanssa.

Liikenteen turvallisuusviraston on huomioitava Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuksessa esiin nostetut puutteet ja suositukset kirjanpidon ja tilinpäätöksen kattavuuden, aukottomuuden ja asianmukaisen arkistoinnin varmistamiseksi sekä huolehtia ostolaskujen maksamisesta eräpäivään mennessä.

Liikenteen turvallisuusviraston toiminnasta (noin 129,3 milj. euroa) lähes 70 % rahoitettiin asiakkailta perittävillä maksullisen toiminnan tuloilla. Loppuosa toiminnasta rahoitettiin talousarviossa osoitettavilla määrärahoilla. Talousarviorahoituksesta noin 7,8 milj. euroa oli veroluonteista lentoliikenteen valvontamaksutuloa vastaavaa määrärahaa, loppuosa noin 34,2 milj. euroa oli ns. varsinaista talousarviorahoitusta.

Ministeriö on kiinnittänyt huomiota viraston maksupolitiikkastrategian tarpeellisuuteen (ministeriön virastolle antamassa tilinpäätöskannanotossa 3.6.2010 sekä puolivuotisraportissa 1.10.2010). Viraston tulee vuoden 2011 aikana laatia ministeriön hyväksymä maksustrategia. Samassa yhteydessä viraston tulee varmistaa tu-

loksellisuuden laskentatoimen järjestäminen ja tämän kuvaaminen riittävällä tarkkuudella. Ministeriö viittaa työajanseurannan osalta antamaansa tilinpäätöskannanottoon vuodelta 2009. Lisäksi viraston tulee ottaa huomioon tarkastusviraston kannanotto koskien viraston keskeisiä toimintoja kuvaavien tuottavuuden tunnuslukujen laskentaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö on asettanut 12.5.2011 työryhmän hallinnonalan tulosohjauksen edelleen kehittämiseksi. Tavoitteena on toimiva hallinnonalan tulosohjausjärjestelmä, joka tukee strategisen ohjauksen tarpeita. Lisäksi tavoitteena on tukea hallinnonalan virastojen tulosjohtamista. Kehittämistyössä otetaan huomioon koko valtionhallintoa koskeva tulosohjauksen kehittämistyö toimenpiteet hallitustyöskentelyn tiiviimmästä kytkemisestä tulosohjaukseen.

Ministeriö tulee selkeyttämään ja vahvistamaan ministeriön roolia ja tehtäviä osana valtiokonsernia ja hallinnonalan strategisena ohjaajana. Samoin ministeriö tulee yhdessä virastojen kanssa selkeyttämään virastojen rooleja operatiivisina toimeenpanijoina sekä määrittelemään tarkemmin tehtäväalueet, joista virastot kantavat vastuun.

Edelleen tavoitteena on kehittää virastojen ja laitosten sekä ministeriön välistä kumppanuutta.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Minna Kivimäki
Osastopäällikkö

Tiedoksi

Liikenneministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepalveluyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, taloushallintopalvelut

Viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2010 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Viestintäviraston vuoden 2010 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmässä 9.6.2011.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Viestintäviraston toiminnan keskeinen painopiste on ollut Laajakaista 2015 hankkeen tukiratkaisujen valmistelu, tietoturvallisuuden uusien tehtävien käynnistäminen, televerkkojen häiriöiden hallinnan kehittäminen sekä nopeiden 800 MHz:n verkon laajakais-tayhteyksien edistäminen.

Viestintäviraston on vuonna 2010 saavuttanut lähes kaikki sille asetetut tulostavoitteet. Saavuttamatta jäi kolme tulostavoitetta ja kahden osalta tavoite jäi osittain saavuttamatta.

Ministeriö kiinnittää seuraavassa huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virasto ei saavuttanut tai saavutti erityisen hyvin.

Vakavien viestintäverkkojen vikatilanteiden määrä oli viime vuonna 7, mikä ylittää asetettujen enimmäismäärän. Virasto ei myöskään saavuttanut aktiivisilla toimenpiteillä hankittavia vähintään 75 000 uutta tv-maksun maksajaa. Uusien tv-maksun maksajien määrä jäi 71 400.

Tukkumarkkinoita koskevien erimielisyyksistä neuvotellen tai sovitellen ei onnistuttu ratkaisemaan vähintään 50 prosenttia. Kaikissa näissä erimielisyyksissä osapuolena oli sama yhtiö, joka ei ollut halukas neuvottelemaan tai edes pyrkimään sovitteluratkaisuun, joten tavoitteen saavuttaminen oli käytännössä mahdotonta.

Viestintävirasto saavutti osittain tulostavoitteet, joka koskivat virastolla olevan kattavaa kuvaa maan keskeisimmistä viestintäverkoista ja sähköisiä asiointipalveluiden kehittämistä kansalaisille

tarjottavissa palveluissa; erityisesti taajuushallinnossa radiolupien myöntämisessä.

Vuonna 2010 virasto ylitti tulostavoitteensa selvästi vuodenaikana myönnettyjen verkkotunnusten lukumäärässä. Myös viraston keräämän televisiomaksutulo ylitti selvästi asetetun tulostavoitteen 424 miljoonaan euroa.

Tuottavuuden lopulliset toteutumaluvut julkaisee Tilastokeskus kesäkuun 2011 aikana. Tilinpäätöksessä esitetyt tuottavuusluvut ovat alustavia. Viestintäviraston tavoitteena oli saavuttaa 2 % työn tuottavuuden kehittyminen vuonna 2010 verrattuna edelliseen vuoteen ja kokonaistuottavuuden osalta vastaava tavoite oli myös 2 %. Viraston alustavan laskelman mukaan työn tuottavuus olisi kasvanut 4,58 % eli tavoite saavutettiin. Kokonaistuottavuustavoitekin saavutettiin reilusti alustavan tuloksen ollessa 8,13 %. Viraston tuottamien suoritteiden määrä on edelleen pääsääntöisesti kasvanut.

Viestintävirastolle asetetut toiminnan taloudellisuuden tavoitteet saavutettiin ja osin jopa ylitettiin.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoite saavutettiin, toteutuman ollessa 105 %. Veronluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 100 % tavoitteen ollessa 99 %.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman mukaan Viestintäviraston tuli vuoden 2010 loppuun mennessä vähentää henkilötyövuosiaan yhteensä 5 henkilötövuotta. Henkilötövuosien vähentäminen on toteutunut suunnitellusti.

Viraston viime vuoden toiminnallinen ja taloudellinen tulos sekä tehdyt investoinnit muuan muassa sähköiseen asiointiin tarjoavat sille hyvät lähtökohdat menestykselliseen toimintaan. Seurantavuoden aikana virasto otti käyttöön kansalaisten asioiden hoitoa helpottavat sähköiset asiointipalvelut.

Viestintäviraston henkilöstöstrategia ohjaa viraston henkilöstöjohtamista ja tukee viraston toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista. Viime vuonna virasto henkisten voimavarojen kehittämiseksi valittiin yhteisten toimintatapojen edistäminen. Viraston mitattu henkilöstön työhyvinvoinnin taso oli toimintavuonna muuta valtionhallintoa paremmalla tasolla.

Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Viestintäviraston vuoden 2010 tilinpäätös on selkeä ja kaikki viraston keskeiset toiminta-alueet kattava. Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarvioista annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Viraston toiminnallisesta tehokkuudesta sekä tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksessa ei ole tullut esiin mitään olennaista huomautettavaa. Tulojen perinnässä ja tietojär-

jestelmän menetelmäkuvauksen laadinnassa on tullut esiin puutteita, joiden johdosta Viestintävirasto on ryhtynyt toimenpiteisiin.

Ulkopuolisten auditoijien toimesta on tarkasteltu Viestintäviraston riskienhallintaa ja virasto läpäisi ne ilman poikkeamia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastelun viitekehyksenä on virastossa käytetty COSO ERM-mallia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi Viestintävirasto on muun muassa laajentanut riskienhallinnan kattavuutta, kehittänyt sen raportointia ja saattanut tulojen ulosperinnän vastaamaan säädösten edellyttämiä vaatimuksia.

Toimenpiteet, joihin Viestintäviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Tulostavoitteiden kehittämistyötä tulee edelleen jatkaa yhteistyössä ministeriön kanssa.

Viestintäviraston tulee erityisesti kehittää toimintaansa niiden tulostavoitteiden osalta, joissa se ei vuonna 2010 saavuttanut sille asetettuja tavoitteita tai saavutti ne vain osittain. Lisäksi viraston tulee kehittää Laajakaista 2015 -hankkeen tukiratkaisujärjestelmää siten, että tukipäätökset saadaan tehtyä mahdollisimman nopeasti. Tulostavoitteiden saavuttamisesta raportoidaan vuoden 2011 puolivuosisiraportoinnin yhteydessä.

Ministeriö kiinnittää myönteistä huomiota siihen, että Viestintävirasto on ryhtynyt välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin Valtiontalouden tarkastusviraston vuosiyhteenvedossa esiin nostettuihin määrältään vähäisiin huomautuksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö on asettanut 12.5.2011 työryhmän hallinnonalan tulosohjauksen edelleen kehittämiseksi. Työryhmässä on kaikkien hallinnonalan virastojen ja laitosten edustus. Tavoitteena on toimiva tulosohjausjärjestelmä, joka tukee strategisen ohjauksen tarpeita sekä virastojen tulosjohtamista.

Ministeriö tulee selkeyttämään ja vahvistamaan ministeriön roolia ja tehtäviä osana valtiokonsernia ja hallinnonalan strategisena ohjaajana. Samoin ministeriö tulee yhdessä virastojen kanssa selkeyttämään virastojen rooleja operatiivisina toimeenpanijoina sekä määrittelemään tarkemmin tehtäväalueet, joista virastot kantavat vastuun.

Edelleen tavoitteena on kehittää virastojen ja laitosten sekä ministeriön välistä kumppanuutta.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö

Tiedoksi

Viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäpolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäverkkoyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, taloushallintopalvelut

Valtion televisio- ja radiorahasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2010 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2010 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmässä 9.6.2011.

Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Valtioneuvosto on joulukuussa 2009 käyttösuunnitelmassa vahvistanut rahaston vuoden 2010 euromääräiset tavoitteet, jotka toteutuivat hyvin. Televisiomaksujen kertymä ylitti käyttösuunnitelman tuloarvion. Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) mukaisten maksujen perimisestä ja tarkastuksesta aiheutuneet kustannukset puolestaan toteutuivat arvioitua pienempinä. Yleisradio Oy:lle tilitettiin arvioitua enemmän. Valtion televisio- ja radiorahastolle ei ole asetettu muita erillisiä rahastoa koskevia tulostavoitteita.

Valtion televisio- ja radiorahaston varojen kerääminen ja hoito on järjestetty valtion televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 3 §:n ja 4 §:n mukaisesti. Rahaston varoja on käytetty lain 5 §:ssä määriteltyihin tarkoituksiin.

Rahaston käyttösuunnitelman euromääräiset tavoitteet toteutuivat vuonna 2010. Televisiomaksujen maksuperusteinen kertymä ylitti käyttösuunnitelman tuloarvion 8,4 miljoonalla eurolla. Lain mukaiset maksujen perimisestä ja tarkastuksesta aiheutuneet kustannukset toteutuivat 0,6 miljoonaa euroa arvioitua pienempinä. Käyttösuunnitelmassa televisiomaksujärjestelmän kehittämiseen varatusta 1,5 miljoonasta eurosta käytettiin vain 0,5 miljoonaa euroa, koska julkisen palvelun rahoitusta koskevaa uudistusta ei toteutettu kuluvalle vaalikaudella. Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen voitiin tilittää noin 11,9 miljoonaa euroa arvioitua enemmän.

Vuonna 2010 rahaston suoriteperusteinen kertymä oli 446,6 miljoonaa euroa, mikä on noin 12,9 miljoonaa euroa eli 2,97 prosenttia enemmän kuin vuonna 2009. Tulot koostivat kokonaisu-

nessaan televisiomaksuista. Rahaston toiminnan kulut vuonna 2010 olivat 10,6 miljoonaa euroa. Summa muodostuu palvelujen ostomenoista eli Viestintäviraston kulut rahastoon kerättävien maksujen perimisestä ja tarkastuksesta sekä liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön osoitetusta määrärahasta. Toiminnan kulut pysyivät edellisen vuoden tasolla. Vuoden 2010 lopussa seuraavalle vuodelle siirtyneiden jakamattomien varojen määrä oli noin 5,7 miljoonaa euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut Viestintävirastolle tulostavoitteita, jotka liittyvät valtion televisio- ja radorahaston hallinnointiin. Nämä tavoitteet eivät ole rahastolle asetettuja tavoitteita, mutta rahaston hallinnointiin liittyvinä tavoitteina on informatiivista tuoda ne esille tässä yhteydessä. Tavoitteet liittyvät uusien televisiomaksun maksajien määrään ja rahaston nettokertymään.

Vuoden 2010 lopussa voimassa olevia televisiomaksuja oli noin 1,9 miljoonaa kappaletta. Maksajien kokonaismäärä aleni vajalla 5 800 maksajalla edellisvuoteen verrattuna. Uusien maksajien määrä jäi alle 75 000 maksajan tavoitteen ollen 71 400 maksajaa lisätystä tarkastus- ja suoramarkkinoitimenpiteistä huolimatta. Epävarmuus televisiomaksujen keräämisen jatkumisesta ei vaikuttanut merkittävästi maksajien määrän alenemiseen ja tulokertymä oli ennakoitua suurempi. Rahaston nettokertymätavoite 424 miljoonaa euroa ylitettiin 10 miljoonalla eurolla. Televisiomaksua korotettiin 1.1.2010 alkaen kolme prosenttia. Vastaavasti tulokertymä oli 2,97 prosenttia edellisvuotista suurempi.

Valtion televisio- ja radorahaston tarkoitus on Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoittaminen. Tämän tarkoituksen toteuttaminen edellyttää, että rahastoon kertyy riittävästi varoja julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Yleisradio Oy:n tilinpäätös vuonna 2010 oli 26,5 miljoonaa euroa tappiollinen. Näin ollen vuoden 2010 käyttösuunnitelman ja rahaston 2010 tilinpäätöksen mukainen rahoitustaso ei riittänyt kattamaan yhtiön julkisen palvelun kustannuksia.

Valtion televisio- ja radorahastolla ei ole omaa organisaatioita, henkilöstä tai omaisuutta. Rahaston hallinnoinnista vastaa Viestintävirasto. Viestintäviraston tuottavuutta ja kokonaistaloudellisuutta on arvioitu Viestintäviraston tilinpäätöskannanotossa.

Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulovastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Tilinpäätöksen tiedot ovat oikeita ja riittäviä. Tilinpäätös on myös riittävän selkeä.

Liikenne- ja viestintäministeriö edellytti vuodelta 2009 antamassaan tilinpäätöskannanotossa sähköisen laskutuksen kehittämistä ja televisiomaksujen laskutusjärjestelmän toimintavarmuuden turvaamista. Lisäksi ministeriö piti tärkeänä, että kampanjoinnilla, tarkastustoiminnalla ja muilla käytettävissä olevilla keinoilla edistetään ilmoitus- ja maksuvelvollisuuden toteutumista. Ministeriö edellytti myös, että edellä mainituista seikoista raportoidaan säännöllisesti.

Televisionmaksujen sähköinen laskutus (kuluttajien e-lasku) käynnistyi lokakuussa 2008 ja se saatiin kaikilta osin tuotantokäyttöön syyskuussa 2009. Tuotannon asteittainen käyttöönotto johtui pankkien linkkiratkaisujen eriaikaisesta valmistumisesta. Televisionmaksulaskun vastaanottaa e-laskuna tällä hetkellä noin 52 000 maksajaa. Sähköisten laskujen vastaanottajien määrä lisääntyy noin 20 000 kappaleella vuodessa. Laskutuksessa on myös tuotantokäytössä yritysten verkkolaskutus. Televisionmaksuasiakkaina olevista yrityksistä ja yhteisöistä (27 000 maksajaa) noin 30 prosenttia vastaanottaa laskut verkkolaskuna. Lisäksi kolmannes kaikista voimassa olevista televisionmaksuista maksetaan suoraveloituksena. Viestintävirasto on aloittanut vuoden 2010 lopulla liittymistoimet laskujen lähettämiseksi Itellan sähköiseen NetPosti-kanaan. Viestintäviraston mukaan sähköistä laskutusta edistetään jatkuvilla aktiivisilla markkinointitoimenpiteillä. Ministeriö pitää toivottavana, että sähköisen laskutuksen käyttöä pyritään edelleen lisäämään aktiivisin toimenpitein.

Vuoden 2010 aikana toteutettiin toimenpiteitä (mm. riskienarvioinnin päivitys, järjestelmän jatkuvuus- ja toipumissuunnitelma), joilla turvataan televisionmaksujärjestelmän toimintavarmuutta. Ministeriö katsoo, että nämä toimet omalta osaltaan turvaavat järjestelmän toimintavarmuutta.

Viestintävirasto jatkoi vuoden 2010 alkupuolella vuonna 2009 käynnistettyä hanketta julkisen palvelun mediamaksun käyttööntoimiseksi parlamentaarisen työryhmän ehdotusten mukaisesti. Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoitusuudistusta ei kuitenkaan toteutettu vaalikaudella 2007–2011 ja Viestintävirasto keskeytti hankkeen maaliskuussa 2010. Asiaa on tarkemmin käsitelty tilinpäätöskannanotossa 2009. Liikenne- ja viestintäministeriössä asian valmistelua on jatkettu siten, että julkisen palvelun rahoitusuudistus voitaisiin tarvittaessa toteuttaa vaalikaudella 2011–2015. Ministeriö katsoo, että Viestintäviraston tulee toiminnan suunnittelussa varautua siihen, että julkisen palvelun rahoituksen mahdollinen uudistus saattaa aiheuttaa muutoksia valtion televisio- ja radiorahaston ja Viestintäviraston televisionmaksuhallinnon toimintaan. Samalla ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tulokertymä tulee varmistaa myös mahdollisen siirtymäkauden aikana.

Rahaston käyttösuunnitelmassa asetetut euromääräiset tavoitteet on saavutettu, mutta televisioilmoituksen kokonaismäärä aleni vuoden 2010 aikana. Ministeriö pitää hyvänä, että vuonna 2011 televisionmaksutoiminnassa riskienhallinnan arviointikohteena on televisionmaksujen nettotulotavoitteen saavuttaminen sekä aktiivisilla toimilla hankittujen uusien asiakkaiden määrä. Ministeriö pitää edelleen tärkeänä, että kampanjoinnilla, tarkastustoiminnalla ja muilla käytettävissä olevilla keinoilla edistetään ilmoitus- ja maksuvelvollisuuden toteutumista. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo myös, että valtion televisio- ja radiorahaston maksukertymää ja toimintaa koskevaa raportointia tulee täsmentää. Ministeriö pitää perusteltuna, että televisionmaksujen kertymästä ja televisionmaksujen määrästä raportoidaan ministeriölle kuukausittain. Lisäksi ministeriö katsoo, että ennen tilinpäätöksen vahvis-

tamista tulisi ministeriön ja Viestintäviraston käydä nykyistä tarkempi rahastoa koskeva tuloskeskustelu.

Valtion televisio- ja radiorahastolla ei ole omaa organisaatioita, henkilöstä tai omaisuutta. Rahaston hallinnoinnista vastaa Viestintävirasto ja näin ollen rahaston sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslauselma perustuu Viestintäviraston sisäisen valvonnan periaatteisiin. Valtion televisio- ja radiorahastosta laatimassa lausumassaan Viestintävirasto ilmoittaa, että rahaston sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät sille säädetyt vaatimukset. Lausumassa on kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnasta suoritettujen arvioinnin keskeisimmät toimet, mutta arviointien tuloksia ei ole laajemmin selvitetty. Lausumassa kerrotaan, millä viitekehysellä arviointi on tehty ja mihin toimenpiteisiin ryhdytään sisäisen valvonnan kehittämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että lausuma on asianmukainen. Ministeriö pitää kuitenkin suositeltavana, että lausumassa arvioitaisiin riskejä, tarkastushavaintoja ja tehtyjä toimenpiteitä myös nimenomaan rahaston kannalta.

Viestintäviraston televisiomaksuhallinnon toiminnan ja talouden arviointi tapahtuu osana Viestintäviraston toiminnan arviointia. Valtion televisio- ja radiorahaston tilinpäätöksen antaman informaation parantamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö kuitenkin katsoo, että rahaston tuotto- ja kululaskelman osalta olisi tarpeen antaa tarkemmat tiedot toiminnan kuluja muodostumisesta suoraan rahaston tilinpäätöksessä tai tarvittaessa viittaamalla ao. kohtaan Viestintäviraston tilinpäätöksessä.

Toimenpiteet, joihin valtion televisio- ja radiorahaston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston tilintarkastajat ovat tilintarkastusraportissaan kiinnittäneet huomiota sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumaan. Tilintarkastajat pitävät sitä asianmukaisena, mutta suosittelevat että lausumassa arvioitaisiin riskejä, tarkastushavaintoja ja tehtyjä toimenpiteitä nimenomaan rahaston näkökulmasta. Ministeriö pitää tätä hyvänä havaintona ja yhtyy tilintarkastajien näkemykseen.

Tilintarkastusraportissa on esitetty, että riittävien tietojen ja läpinäkyvyyden näkökulmasta olisi tarpeen sisällyttää tilinpäätökseen tarkemmat tiedot siitä, mistä Viestintäviraston ja liikenne- ja viestintäministeriön veloittamat kustannukset muodostuvat. Ministeriö pitää tärkeänä, että läpinäkyvyyttä lisätään ja jatkossa raportoidaan tarkemmin kustannusten muodostumisesta.

Rahastolta edellytettävistä toimenpiteistä tuloksellisuuden parantamiseksi on muilta osin esitetty edellä luvussa "tuloksellisuuden raportoinnin asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista".

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö jatkaa julkisen palvelun uuden rahoitusmallin vaihtoehtojen valmistelua siten, että ne olisivat tar-

vittaessa toimeenpantavissa vuonna 2011 alkavalla hallituskaudella.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö

Tiedoksi

Viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäpolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäverkkoyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäpalveluyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, taloushallintopalvelut

Ilmatieteen laitos

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2010 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Ilmatieteen laitoksen vuoden 2010 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmässä 9.6.2011.

Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Ilmatieteen laitos saavutti tulosopimuksessa asetetut tavoitteet hyvin lukuun ottamatta sääennusteiden osuvuutta.

Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virastot eivät saavuttaneet tai saavuttivat erityisen hyvin.

Sääennusteiden osuvuustavoitteita ei saavutettu. Poikkeuksena oli vain uusi 3-5 vuorokauden sateen todennäköisyysennusteiden osuvuustavoite, joka ylitettiin selvästi. Ennusteiden osuvuuteen ovat vaikuttaneet harvinaisen kylmä talvi sekä ennustemalleissa muissakin Pohjoismaissa havaittu ongelma tältä osin.

Ministeriö katsoo kuitenkin, että sääennusteiden käyttöarvo oli ennakoivan toiminnan ja varoitusten suhteen hyvä. Jos talvikuu-kausia ei lasketa mukaan, ovat lämpötilaennusteiden osuvuus-tarkkuudet ylittyneet. Lisäksi kaikki ennusteiden toimintavarmuutta koskevat tavoitteet on ylitetty. Muun muassa varoitusten toimintavarmuus oli 99,8 %.

Olennaista on, että asiakastyytyväisyystavoitteet ylitettiin kaikkien asiakasryhmien osalta. Laitoksen panostukset asiakkuuksien hoitoon näkyvät tuloksissa. Erityisesti viranomaisten tyytyväisyyden hyvä tulos (asiakastyytyväisyys 4,0 ja vaarallisten aineiden leviämisen ennustaminen 4,1 asteikolla 0–5) kertoo, että laitoksen varoitusten ja VAARA- tiedotteiden käyttöarvo on merkittävä.

Liiketaloudellisesti hinnoitellun maksullisen toiminnan sekä yhteisrahoitteisen sopimustutkimuksen tavoitteet ylitettiin selvästi. Maksullisen toiminnan tulot olivat noin 6,3 milj. euroa ja toiminta tuotti noin 10 % ylijäämää. Yhteisrahoitteisen sopimustutkimuk-

sen tuloja kertyi noin 11,1 milj. euroa eli huomattavasti yli 4.8 milj. euron tavoitteen.

Ilmatieteen laitokselle asetetut työn tuottavuuden ja kokonaistuottavuuden tavoitteet saavutettiin. Alustavien tietojen mukaan työn tuottavuus kasvoi 2,77 % edelliseen vuoteen verrattuna ja kokonaistuottavuus 4,87 %. Tulosta voidaan pitää hyvänä.

Ministeriö on erityisen tyytyväinen Ilmatieteen laitoksen toimiin, jotka tukevat ilmastomuutosta sekä yhteiskunnalle elintärkeiden toimintoja koskevia tavoitteita.

Laitos on toiminut johtavana asiantuntijana ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvissä kysymyksissä erityisesti tukien ministeriötä erityisesti ILPO- ohjelman toteuttamisessa ja seurannassa. Ministeriö on tyytyväinen mm. siihen, että laitos:

- on tuottanut useissa tutkimushankkeissa tietoa ilmastomuutoksen vaikutuksista.
- toteutti ICOS- hanketta, jossa pyritään saamaan kansainvälisen kasvihuonekaasujen havaintosarjatuotannon koordinaatio Suomeen. Ilmastomuutokseen liittyvät poliittiset päätökset edellyttävät kykyä seurata kasvihuonekaasujen pitoisuuksia ja ilmakehän pienhiukkasia.
- perusti ilmastokeskuksen vastaamaan ilmastopalvelujen kysyntään sekä palvelemaan päätöksentekoa.

Laitoksen 24/7/356 toiminta turvallisuuspalvelujen tuottamiseksi osoitti toimintakykynsä mm. sään ääri-ilmiöistä varoittamisessa. Ministeriö on tyytyväinen mm.:

- VAARA- järjestelmään, jota turvallisuusviranomaiset ovat voineet hyödyntää ennakoivassa säävarautumiseen liittyvässä resurssi- ja toimenpidesuunnittelussa.
- LUOVA- järjestelmään, jota testattiin vuoden aikana eri ministeriöiden pilottikäyttäjien kanssa.

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman mukaan Ilmatieteen laitoksen tuli vuonna 2010 vähentää 8 henkilötyövuotta ja vuodesta 2006 alkaen kumulatiivisesti tarkasteltuna yhteensä 30 henkilötyövuotta. Luvuissa ovat mukana aikanaan Merentutkimuslaitokselle vuosille 2007–2008 asetetut tavoitteet kahden henkilötyövuoden vähentämiseksi. Tuottavuusohjelman lähtökohtana on vuoden 2006 toteutumaluku 583 henkilötyövuotta. Vuoden 2010 lopun toteutuneen tilanteen mukaan Ilmatieteen laitoksen henkilötyövuosimäärä oli 649. Tässä luvussa ovat mukana Merentutkimuslaitoksesta Ilmatieteen laitokselle vuoden 2009 alusta siirtyneet 53 henkilötyövuotta.

Valtioneuvoston linjauksen mukaisesti ulkopuolisella tutkimusrahoituksella palkattuja henkilöitä ei lasketa mukaan tuottavuusohjelmataarkasteluun. Näin ollen Ilmatieteen laitoksen vuoden 2010 toteutumaluku on 545 henkilötyövuotta. Verrattaessa lukua viime vuoden vastaavaan lukuun, on budjettirahoituksella palkatun henkilötyövuosien määrä vähentynyt 7 henkilötyövuodella tavoitteen ollessa 8 henkilötyövuotta. Ulkopuolisella tutkimusrahoituksella on palkattu 104 henkilötyövuotta, jossa kasvua edelliseen vuoteen on 19 henkilötyövuotta (22 %). Ilmatieteen laitos on saavuttanut sille asetetut tuottavuusohjelmataavoitteet.

Ministeriö on tyytyväinen laitoksen henkilöstön työhyvinvointiin ja kehittämiseen liittyviin toimiin. Työtyytyväisyysindeksi on jatkanut kasvuaan, ollen 3,64.

Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ilmatieteen laitoksen tuloksellisuuden raportointi on ollut asianmukaista ja riittävää. Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu selkeästi ja tavoitteet on raportoitu ja analysoitu pääsääntöisesti hyvin. Tilinpäätöksen sanallinen analysointi on esimerkillisen hyvää helpottaen numeroiden tulkintaa.

Toiminnalliseen tehokkuuteen liittyvään tiedon oikeellisuuteen ja riittävyteen tulee jatkossa kiinnittää huomiota.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat pääosin vaatimusten mukaisia.

Toimenpiteet, joihin Ilmatieteen laitoksen on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Tulostavoitteiden kehittämistyötä tulee edelleen jatkaa yhteistyössä ministeriön kanssa.

Ilmatieteen laitoksen tulee kiinnittää jatkossa huomioita henkilötyövuosien raportointiin tilinpäätöksessä siten, että tilinpäätöksestä näkyy selkeämmin henkilötyövuosien jakautuminen laitoksen budjettirahoitteisiin (ml. maksullinen toiminta) henkilötyövuosiin sekä ulkopuolisella rahoituksella palkattuihin henkilötyövuosiin seuraavasti:

	2006	2007	2008	2009	2010
Ilmatieteen laitos		-7	-7	-8	-8
<i>Vanhat tavoitteet</i>		-7	-7	-7	-8
<i>Uudet tavoitteet (D, E, G)</i>				-1	0
htv-tavoitetaso vuoden lopussa (B+U)	583	577	576	642	634
htv-tavoitetaso vuoden lopussa (B)	526	519	512	557	549
htv-tavoitetaso vuoden lopussa (U)	57	58	64	85	85
htv-toteutuma vuoden lopussa (B+U)				637	649
htv-toteutuma vuoden lopussa (B)				552	545
htv-toteutuma vuoden lopussa (U)				85	104

Valtiontalouden tarkastusviraston on Ilmatieteen laitoksen tilin- tarkastuksessa kiinnittänyt aiempien vuosien tapaan huomiota tu- lojen ja menojen realistiseen budjetointiin ja yhteisrahoitteista toiminnasta talousarviossa esitettävien tietojen kattavuuteen sekä menojen oikeaan kohdentamiseen erityisesti vuodenvaihteessa.

Ministeriö yhtyy tarkastusviraston näkemykseen sisäisen tarkas- tuksen järjestämisen tarpeellisuudesta ja pitää laitoksen toimia sisäisen tarkastuksen järjestämiseksi oikeansuuntaisina. Laitok- sen toiminnan vaikuttavuus, tehtävien laajentuminen, maantie- teellinen hajautuneisuus ja henkilöstömäärän kasvu sekä talous- hallinnon kasvavat vaatimukset puoltavat laitoksen oman sisäisen tarkastuksen järjestämistä. Ministeriö pyytää Ilmatieteen laitok- selta selvitystä sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, vahvuudes- ta ja riippumattomuudesta suhteessa laitoksen muuhun organi- saatioon 25.8.2011 mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö on asettanut 12.5.2011 työryhmän hallinnonalan tu- losohjauksen edelleen kehittämiseksi. Työryhmässä on kaikkien hallinnonalan virastojen ja laitosten edustus. Tavoitteena on toi- miva tulosohjausjärjestelmä, joka tukee strategisen ohjauksen tarpeita sekä virastojen tulosjohtamista.

Ministeriö tulee selkeyttämään ja vahvistamaan ministeriön roolia ja tehtäviä osana valtiokonsernia ja hallinnonalan strategisena ohjaajana. Samoin ministeriö tulee yhdessä virastojen kanssa selkeyttämään virastojen rooleja operatiivisina toimeenpanijoina sekä määrittelemään tarkemmin tehtäväalueet, joista virastot kantavat vastuun.

Edelleen tavoitteena on kehittää virastojen ja laitosten sekä minis- teriön välistä kumppanuutta.

Budjetointimenettelyihin ministeriö kiinnittää huomiota vuoden 2012 talousarvion valmistelun yhteydessä sekä asettaessaan lo- pullisia tulostavoitteita vuodelle 2012.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Pekka Plathan
Osastopäällikkö

Tiedoksi

Liikenneministeri

Valtiovarainministeriö

Eduskunnan tarkastusvaliokunta

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiokonttori

Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto

Liikenne- ja viestintäministeriö, hallinto- ja kehityspalvelut

Liikenne- ja viestintäministeriö, taloushallintopalvelut

